

Suomen Latu ry
Radiokatu 20
00240 Helsinki

Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallinen toimenpidesuunnitelma 2020
Liikenneviraston lausuntopyyntö 4478/062/2010

SUOMEN LADUN LAUSUNTO

Suomen Latu ry kiittää Liikenneviraston Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallinen toimenpidesuunnitelma 2020 -suunnitelman lausuntopyynnöstä.

Suomen Latu katsoo, että toimenpidesuunnitelman strategiset linjaukset ja toimenpiteet ovat perusteltuja ja tavoittelemisen arvoisia. Liian vähäisen liikunnan on arvioitu aiheuttavan Suomessa 300–400 miljoonan euron vuosittaiset kulut sairauspoissaolojen ja sosiaali- ja terveystennojen muodossa. Avain liikunnan edistämiseen on arjen olosuhteissa, jotka mahdollistavat aktiiviset valinnat. Pyöräilyn ja jalankulun olosuhteet ovat yksi tärkeimmistä arkiliikunnan ja työmatkaliikkumisen edistäjistä. Olosuhteiden rinnalla avainasemassa kävelyn ja pyöräilyn edistämässä on liikuttamisen ohjaus. Olosuhteiden kehittämisen rinnalla tämä on tärkeä näkökulma, jota raportissakin pitäisi painottaa näkyvämmiin.

Olosuhteiden kehittämiseen suuntautuvat toimet

Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallinen toimenpidesuunnitelma 2020 -asiakirjassa iso vastuu kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuurin kehittämisestä lankeaa kunnille. Strategiset asiakirjat eivät kannusta kuntia toimimaan ja rakentamaan toimivaa lähiympäristöä, ellei rahoitus- ja toteuttamisvastuista kuntien ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten välillä pidetä kiinni. Suomen Ladun vuosina 2009–2011 toteuttamassa *Suomen ulkoilumahdollisuuksien katselmus (Sulka II)* -hankkeessa yksi keskeisimmistä haasteista kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden edistämistyössä on selvityksen perusteella sen rahoituksen puute varsinkin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten osalta. Tämän vuoksi Suomen Latu haluaa kiinnittää huomioita toimenpiteiden 12, 13, 14, 18, 20 ja 24 osalta yhteistyöhön kunnan ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kesken. Suomen Latu toivoo ELY-keskusten rahoitusta vahvistettavan valtion mailla sijaitsevien matkavälien toteuttamiseksi tai ELY-keskusten painottavan asiaa omassa strategiassaan nykyistä enemmän. ELY-keskusten rahoituksen lisääminen ei kuitenkaan ratkaise koko ongelmaa. Kävelyn ja pyöräilyn paikallisen tai alueellisen kehittämissuunnitelman tehneitä kuntia tulisi pystyä vastaisuudessa tukemaan valtion taholta esimerkiksi kehittämissuunnitelman toteutukseen osoitetulla rahalla. Kuntien kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämissuunnitelmat tulee myös tehdä yhteistyössä kunnan ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa, jolloin kehittämissuunnitelman yhteydessä voidaan myös luoda realistinen aikataulu kohteiden perusrannukselle ja rakentamiselle.

Suomen Latu ry
Radiokatu 20
00240 Helsinki

Suomen Latu näkee ELY -keskusten pyöräilyn ja kävelyn rahoituksen vahvistamisen yhtenä kiireellisimmistä toimista kävelyn ja pyöräilyn määrien lisäämiseksi Suomessa. Lisäksi Suomen Latu näkee kiireellisenä toimenä jalankulkuympäristön houkuttelevuuden parantamisen autojen nopeustason alentamisen avulla varsinkin kaupunkikeskustoissa, kylissä ja maaseutujen rauhallisemmilla tieosuuksilla, joilla maantie saattaa olla ainoa lähiliikuntapaikka (toimenpide 11). Myös jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien määrittäminen osaksi yleis-, asema- ja maakuntakaavoitusta (toimenpide 24) on tärkeää.

Lisäksi Suomen Latu näkee kunnan ja ELY -keskuksen yhteistyön tärkeänä toimenpiteen 19 toteuttamisessa. Suomen Ladun toteuttamassa selvityshankkeessa osa kuntalaisten kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden tyytymättömyydestä liittyi kunnossapidon vaihtelevuuteen. Kunnossapidon laatuvaatimusten tulee olla samanlaisia huolimatta kunnossapitotahosta. Suomen Latu ehdottaa myös kirjattavaksi toimenpidesuunnitelmaan keskeisten kaupunkiseutujen kuntia yhdistävien reittien kartoittamisen ja alueellisen listaamisen matkavälien toteuttamissuunnitelman luomiseksi. Alueellisesti on olemassa ELY -keskusten vastuualueelle kuuluvia reittipuutteita, joiden puutteen merkitys tulee tulevien kuntaliitosten yhteydessä kasvamaan entisestään. Myös pyörämatkailun kasvu lisää tarvetta kuntia yhdistäville väylille. Lisäksi Suomen Latu näkee tärkeänä lainsäädäntömuutos- tarpeena pyöräilyn 2 -suuntaisuuden sallimisen yksisuuntaisilla teillä (toimenpide 8).

Jalankulun ja pyöräilyn edistäminen liikkumisen ohjauksen ja markkinoinnin avulla

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden edistämisen rinnalla Suomen Latu toivoo jalankulun ja pyöräilyn edistämässä liikkumisen ohjauksen ja markkinoinnin roolin korostamista. Tällä hetkellä iso osa toimenpidesuunnitelman toimenpiteistä koskee kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuuria. Markkinointi on positiivisten asioiden korostamista. Perinteisesti kävelyn ja pyöräilyn kampanjointiin liittyy vahva liikenneturvallisuusnäkökulma, kuten toimenpideohjelmassa mainitaan. Lisäksi tarvitaan markkinointia, jossa pääasiaan ei nouse kävelyn ja pyöräilyn turvattomuus. Edullinen toimenpide voi olla esimerkiksi juttusarja kunnan pyöräilyn ja jalankulun olosuhteista paikallislehden kanssa.

Suomen Ladun rooli toimenpidesuunnitelman jalkautuksessa

Suomen Latu ry on kiinnostunut osallistumaan toimenpidesuunnitelman toteuttamiseen osana perustoimintaansa. Vuonna 2012 Suomen Ladun toimintaa laajennetaan ulkoilun olosuhteiden edunvalvonnan osalta. Tavoitteena on perustaa paikallisten ulkoiluolosuhteiden asiantuntijoiden verkosto, jota koordinoidaan valtakunnan tasolta. Osana tämän asiantuntijaverkoston työtä on myös kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden edunvalvonta ja paikallisiin päättäjiin vaikuttaminen (toimenpiteet 3 ja 26). Osana tätä työtä tavoitteena on myös tukea ulkoilupaikoista olemassa olevan informaation kehittämistä (toimenpide 4), jonka puute oli myös yksi *Suomen ulkoilumahdollisuuksien katselmus (Sulka II)* -hankkeessa tehdyn selvityksen tuloksista. Asiantuntijaverkoston työn tukemiseksi Suomen Latu näkee tärkeänä myös kävelyn ja pyöräilyn aktiivisen seurannan (toimenpi-

Suomen Latu ry
Radiokatu 20
00240 Helsinki

de 28), jonka avulla voidaan tuottaa tietoa edunvalvontatyön tueksi. Suomen Ladun paikallisyhdistykset auttavat kuntalaisia löytämään pyöräily- ja kävelyharrastuksen järjestämällä erilaisia viikoittaisia ulkoiluryhmiä ja -tapahtumia. Monet Suomen Ladun paikallisyhdistykset tekevät myös liikunta- ja liikennekasvatustoimintaa yhteistyössä koulujen kanssa kummiluokkien muodossa. Välineiden ja palvelujen tunnetuksi tekemisen osalta (toimenpide 6) Suomen Latu jatkaa kuluttajia palvelevien testausten tekemistä ja varusteiden esittelyä osana Latu & Polku -lehden julkaisuja.

Suunnitelman suuren merkityksen vuoksi Suomen Latu on haluttaessa valmis tuomaan oman osaamisensa asian jatkovalmisteluun ja toimenpidesuunnitelman jalkautukseen.

Helsingissä 19.9.2011

Suomen Latu ry

Eki Karlsson
toiminnanjohtaja
Puh. +35844 328 3286
eki.karlsson@suomenlatu.fi

Liikkumalla ja ulkoilemalla ihmiset pysyvät fyysisesti ja psyykkisesti terveempinä. Suomen Ladun tärkeimpiä tehtäviä onkin ulkoilumahdollisuuksien edistäminen, jota teemme valtakunnallisesti keskusjärjestönä ja paikallisesti latuyhdistyksissä. Suomen Latu on valtakunnallinen ulkoilujärjestö, johon kuuluu yli 77 000 jäsentä 225 jäsenyhdistyksessä.